

**TÜRK HUKUK TARİHİ
ARAŞTIRMALARI**

Journal of Turkish Legal History

ISSN: 1306-6889

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Journal of Turkish Legal History

Sayı 28, 2019 (Güz)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	Fethi Gedikli (İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü)
Kurucular	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mustafa Şentop, Mürteza Bedir
Yayın Kurulu	M. Âkif Aydın, Mehmet Akman, Ekrem B. Ekinci, Fethi Gedikli, M. Macit Kenanoğlu, Mürteza Bedir, Sami Erdem, Ayhan Ceylan, Cihan Osmanağaoğlu Karahasanoğlu
Danışma Kurulu	İdris Bostan (İstanbul Ü.), Feridun Emecen (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Mehmet İpşirli (İstanbul Medipol Üni.), İsmail E. Erünsal (İstanbul 29 Mayıs Üni.), M. Emin Artuk (İstanbul Medipol Üni.), İbrahim Kâfi Dönmez (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Kemal Beydilli (İstanbul 29 Mayıs Üni.), Engin Deniz Akarlı (İstanbul Şehir Üni.), Sevgi Gül Akyılmaz (Ankara Hacı Bayram Veli Üni.), Mustafa Avcı (Ankara Sosyal Bilimler Üni.), Yusuf Karakoç (Dokuz Eylül Üni.), Nevin Ünal Özkorkut (Ankara Üni.)
Editör	Fethi Gedikli
Yardımcı Editör	Ali Adem Yörük
Sekreterlik	Furkan Şahan
Baskı	Pelikan Basım, Odin Topkapı Center no: 28/1a, Topkapı / İstanbul Tel: 0212 613 79 55
Baskı Tarihi	Aralık 2019

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları yılda iki sayı yayımlanan hakemli bir dergidir.
Dergide yer alan yazıların ilmî ve fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yönetim

İstanbul Üniversitesi Sadri Maksudi Arsal
Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Merkez Bina
Oda 58 Beyazıt/İstanbul/Türkiye
e-posta: hukuktarihimerkezi@istanbul.edu.tr

Bu sayı Sancaktepe Belediyesi'nin katkılarıyla basılmıştır.
Belediye Başkanı Av. Şeyma Döğücü'ye teşekkür ederiz.

Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları

Sayı 28 • 2019 (Güz)

İçindekiler

Sırbistan'ın İdare-i Dâhiliyesine Dâir Kanunnâme: 1838 Türk Anayasası (Turski Ustav) <i>Ayhan Ceylan</i>	5
<i>Belgeler/Notlar</i>	
Hukuk Reformu Metinleri 7: Ömer Rıza Doğrul'un 1928 Tarihli The Angora Reform Tercümesi - Türkiye'nin Adli İnkılabı <i>Ali Adem Yörük</i>	55
Hukuk Reformu Metinleri 8: Kevakibîzâde Abdülhalik Midhat'ın Darülfünun ve Mekteb-i Hukuk'a Dair İki Yazısı <i>Haz. Rıdvan Abdurrahman Demirtaş</i>	105
Hukuk Reformu Metinleri 9: Celâl Nuri'nin Fenn-i Hukuktaki İnkılab Hakkında Musahabe Adlı Yazısı (1922) <i>Yasin Yılmaz</i>	115
Hukuk Reformu Metinleri 10: Abdullah Cevdet'in Kaleminden Medenî Kanun'un Kabulü (1926) <i>Yasin Yılmaz</i>	121
Hukuka Bir Nazar <i>Seyyid Haşim, haz. Mahmud Esad Kalıpçı</i>	129
Türk İnkılabı: Devlet Şekilleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi <i>Edip Serdengeçti - Haz. Emre Partalçı</i>	139
İsviçre Kanun-ı Medenîsinin Menşei ve Suret-i Tanzim ve Müzakeresi <i>Mişon Ventura - Haz. Rıdvan Abdurrahman Demirtaş</i>	147
Hukuk Müessesesi Tarihi: Hukuk Mektebi'nin Tarih ve Suret-i Tesisine Ait Malumat ve Vesâik <i>Ebül'ulâ Mardin - Haz. Ali Adem Yörük</i>	155

İSVİÇRE KANUN-I MEDENÎSİNİN MENŞEİ VE SURET-İ TANZİM VE MÜZAKERESİ*

Mişon Ventura**, haz. Rıdvan Abdurrahman Demirtaş***

Mes'ud inkılabımızın belîğ bir ifadesi olan yeni Kanun-ı Medenîmizin mehazı bulunan İsviçre Kanun-ı Medenîsinin menşeiyle suret-i tanziminden ve müzakeresinde takip olunan usulden bir nebze bahsetmek faideli olduğunda şüphe yoktur.

Malum olduğu üzere İsviçre Kanun-ı Medenîsi, İsviçre Heyet-i Müttehidesinin Kanun-ı Medenîsidir. Bu kanunun neşrinden evvel İsviçre kantonlarında muhtelif kanunlar cari idi. Bunlardan Fransız İsviçresindeki kantonların kanunları, Fransa Kanun-ı Medenîsinden ve Alman İsviçresindeki bir kısım kantonların kanunları, Avusturya Kanun-ı Medenîsinden mülhem idi. Bunlar meyanında hususiyeti ve büyük ehemmiyeti haiz olan kanun, şarkî İsviçre kantonları tarafından aynen veya bazı ufak tadilat ile alınan Zürih

* Mişon Ventura'nın (1881-1961), Medenî Kanun kabul edilir edilmez yazdığı bu yazının künyesi şöyle: "İsviçre Kanun-ı Medenîsinin Menşei ve Suret-i Tanzim ve Müzakeresi", Darülfünun Hukuk Fakültesi Mecmuası, sy. 22, Kânun-ı sâni[-Şubat] 1926, s. 1202-1208. Darülfünun Hukuk Fakültesi Mecmuası'nın ilk devresinde çıkmış iki yazısı için bkz. "Serbestî-i Mukavelât ve Usûl-i Muhakeme-i Hukukiye Kanunu'nun 64'üncü Maddesini Tadil Eden 30 Nisan sene [1]330 tarihli Kanun-ı Muvakkat hakkında Bazı Mülâhazât", sy. 1, Mart 1332, s. 50-70; "Mesuliyet-i Hukukiye ve Damânât", sy. 5, Teşrinievvel 1332, s. 435-482. "Türkperver bir üniversite hocası" olarak ayrıntılı biyografisi için bkz. Rifat Bali, *Devlet'in Yahudileri ve Öteki Yahudi*, İstanbul, İletişim Yay., 2004, s. 187-220.

** Darülfünun Roma Hukuku ve Mukayeseli Hukuk-ı Medeniye müderrisi.

*** Ar. Gör., İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı.

Kanunudur. Diğer bazı kantonlar da Roma hukukuyla Cermen hukukunu mezcetmişler idi. Bu suretle ahalisi iki buçuk milyondan ibaret bir memlekette, muhtelif yirmi beş kanun ile bu kanunlara muâırız muhtelif mahallî âdetler cari idi. Ahalinin bir kantondan diğer kantona sık sık nakl-i ikamet etmeleri ve kantonlar beynindeki medeni ve ticari muamelat ve münâsebâtın çoğalması, muhtelif kanunlar beyninde ihtilaf tekevününe bâdî ve bi'n-netice emniyet-i hukuku muhill idi. Bunun neticesi olarak bilhassa İsviçre'nin ticarî ve sınıâ merkezlerinde, kanunlar beynindeki ihtilaf ve mübâyenetlerin memlekete muzır olduğu kanaati taammüm ederek bütün İsviçre memleketine âmm ve şâmil bir kanunun tedvini lüzumu hissolundu.

Evvel emirde kambiyo muamelatına ve ticarete müteallik umumi kanunların tedvinine teşebbüs edilmiş ise de bu teşebbüs, kendi kanunlarının diğerlerine fâik olduğu iddiasında bulunan bazı kantonların mümânaâtları yüzünden akîm kalmış idi. Bilahare 1872 Kanun-ı Esasisini tadil eden 1884 tarihli Kanun-ı Esasi neşrolunarak nikâh hakkı Hükümât-ı Müttehidenin taht-ı himayesine vaz' edildiği gibi ehliyet-i medeniyeye, ticaret ve menkulât hakkındaki muamelata, edebî ve sınıâ mülkiyete, icra tarikleriyle iflasa müteallik kanunlar vaz'ı, Heyet-i Müttehidenin daire-i salahiyetine idhal edildi.

Bunun üzerine Heyet-i Müttehide, Kanun-i Esasinin bahşettiği bu salahiyetleri istimal ederek ahvâl-i medeniyeye ve nikâh ve talâka dair 1874 Kanununu ve 1876 tarihinde Tâbiyet Kanununu ve 1881 tarihinde ehliyet-i medeniyeye müteallik bir kanun neşretti. Bunlar meyanında en büyük ehemmiyeti haiz olan kanun, 1881 tarihli Vecâib Kanunudur. Bu kanun, hukuki ve ticari vecâibi aynı ahkâma tâbi tuttu. El-yevm İsviçre'de, sair memleketlerde olduğu gibi tüccara mahsus kanun mevcut değildir. Bunun başlıca sebebi, bir sınıf eşhâsa mahsus kanun vaz'ının demokrasi efkârına muvafık addedilmemesidir. Esasen İsviçre'de maarifin sair yerlerden ziyade müterakki olması ve fikr-i ticarinin bütün halk arasında taammüm etmesi, muamelat-ı ticariyeye müteallik kavâidin bilcümle muamelata teşmili fikrinin kabulünü teshil etmiştir.

Vecâib Kanunu, Fransızca, Almanca, İtalyanca olarak neşredilmiş ve bunların üçü de asıl ve aynı derecede muteber addedilmiştir. Vecâib Kanununun neşriyle beraber kantonlarda cari kanunlar ahkâmının bu yeni kanun ile telifi maksadıyla bazı ahkâm-ı muvakkata vaz' olundu ve bu suretle Vecâib Kanununun suhuletle tatbiki temin olundu. Bilahare edebî ve sınıâ mülkiyetin himayesine dair kanunlar ve 1889 tarihinde İcra ve İflas Kanunu tedvin edildi.

İsviçre’de Vecâib Kanununun neşriyle bütün hukukun tevhidîne doğru mühim bir adım atılmış oluyordu; bilahare hukuk-ı medeniyenin diğer sahalarda dahi tevhidî ihtiyacı şiddetle hiss olunmaya başladı. Filhakika mülkiyete ve ahkâm-ı şahsiye ve irsiyeye müteallik muhtelif kantonlar beyninde mühim ihtilaflar ve mübâyetler mevcut idi.

Mesela emvâl-i gayr-i menkulenin teminat olarak irâesine dair muhtelif yirmi dokuz sistem var idi. Bu sistemler beynindeki farkların pek az kısmı mahallî ihtiyacâtın tehâlüfûyle izah olunabilirdi. Kezalik muhtelif kantonlar beynindeki ihtilafâtın izâlesi maksadıyla kabul edilen bir kaideye göre ikametgâh kanunu, mahall-i tevellüd kanununa tercihan tatbik olunduğu cihetle bir İsviçreli, tevellüd ettiği kantondan diğer bir kantona ikametgâhını naklettiği surette, mensup olduğu kanton kanununca haiz olduğu hukuku zâyî ederdî. Mesela Bern şehrinde mütevellid bir zevc ve zevce, ikametgâhlarını Zürih’e naklettikleri takdirde bunlardan biri vefat edecek olursa diğeri Bern’de haiz olduğu hakk-ı verâsetten mahrum idi. Kezalik gayr-i meşru bir çocuk Bern şehrinde babası aleyhine nesep davasını ikame edebildiği halde babanın bu davadan halâs olması için Fransız İsviçresine nakl-i ikamet etmesi kâfi idi.

İşte ikametgâh kanununun mahall-i tevellüd kanununa tercihan tatbikinden mütevellid haksızlıklar umumun şikayet ve memnuniyetsizliğini davet ederek yeknesak bir kanunun neşri ihtiyacını teşdid eyledi. Zaten Vecâib Kanununun neşriyle ittihad-ı kavânînin faidesi bi’t-tecrübe tahakkuk etmiş idi. Mamafih Vecâib Kanununun kolaylıkla kabul edilmesi, esasen kantonların bu babdaki ahkâm-ı kanuniyeleri beyninde pek esaslı farklar mevcut olmamasından neşet etmiş idi. Halbuki nikâha ve verâsete müteallik mevâdda, ırkî ve ahlakî esbabdan mütevellid mühim ve kesîr farklar mevcut idi; bu sebeple bunlardan neşet eden ihtilaflar yalnız hukuki mahiyeti haiz olmayıp aynı zamanda ırk, lisan, âdât, din ihtilafları idi. Binaenaleyh Cermenlerle Roman[ş]ları ve İtalyanları, Katoliklerle Protestanları, Fransız lisanıyla mütekellim olanlarla Almanca veya İtalyanca veya Roman[ş]ca mütekellim bulunanları aynı zamanda tatmin edecek umumi bir kanun yapmak gayr-i mümkün zannedilmişti. Hakikatte ise zikrolunan kanun farkları daha ziyade tesadüfi olup ırk, din ve lisan farklarıyla izah edilemez idi. Asıl hakiki ihtilaf, İsviçre’de Fransız ve Alman medeniyetlerinin çarpışmalarından mütevellid idi. Fakat kantonların müteakabil müsaadekârlıkları bu ihtilafın izâlesini ve Kanun-ı Medenînin tevhidî gayesinin husûlünü teshil etti, bu husustaki yegane mâni

Heyet-i Müttehidenin umumi kanun tedvini salahiyetinin yukarıda tayin edilen mevâd ile mahdut olması idi. Bunun için evvel emirde bu salahiyetin tevsii iktiza ediyordu. Fakat kantonlardan bu salahiyetin tevsiiine muvafakatlerini istemek, teşriî istiklallerinden vazgeçmelerini istemek demek idi. O zaman inkişaf etmiş olan milli vahdet fikrinin, bu kadar mühim fedakarlığı kabul ettirecek derecede kesb-i kuvvet ettiği şüpheli görünüyordu. Mamafih 1896 senesinde Hükümât-ı Müttehida Meclisinin talebi üzerine parlamento, Kanun-ı Esasinin bir madde-sini tadil ederek Heyet-i Müttehidenin tevhid-i kavânîn salahiyetini bilcümle hukuk-ı medeniye mevâddına teşmile karar verdi; bu karar 13 Teşrinisani [Kasım] 1898 senesinde ârâ-yı âmmeye vaz' edilerek tasdik olundu. Ve bu suretle bütün İsviçre memleketine âmm ve şâmil bir Kanun-ı Medenînin tedvini imkanı temin olundu.

Kanun-ı Medenînin ibtidâî projesi, İsviçre'de fevkalade fazl u kemali ve istiklal-i efkârı ile iştihar eden müderris Mösyö Eugene Huber'in [1849-1923] eseridir.

İbtidâî projenin tanzimini bir komisyon yerine bir zata ihale etmekten maksat, projenin vahdetini daha bidayette temin etmek ve bu suretle sağlam bir esası mevki-i münakaşaya vaz' eylemek idi.

Hukukçulardan bazıları bu tarz mesaiyi tenkit ettiler; bunlara göre böyle mühim bir kanun projesinin tanzimini bir veya birkaç hukukşinâsa ihale etmezden evvel kanunun istinat edeceği umumi esasları parlamentoya tasdik ettirmek mantık ve ihtiyata daha muvafık olur. Zira teşkil edilen komisyonun uzun müddet ve mesaiden sonra tanzim edeceği projenin esasât nokta-i nazarından parlamento tarafından reddedilmesi ihtimali mevcuttur. Nitekim İspanya'da 1889 Kanun-ı Medenîsinin neşrinden evvel Cortes Meclisi, muayyen bazı umdeleri kararlaştırdı. Ve ba'dehu Kanun-ı Medenînin bu umdelere göre tanzimi için bir komisyon teşkiline dair hükümete salahiyet verdi. Mamafih Mösyö Huber'in, şahsiyet-i mümtazesî sebebiyle parlamentonun mazhar-ı kabulü olmayacak umdelere istinat etmeyeceği malum olduğu için mantıkî ve ihtiyata muvafık olan mezkur usulün terkinde zarar görülmedi.

Mösyö Huber, ilk projesine kat'î bir mahiyet vermezden evvel muhtelif aksâmını vakit vakit hukukşinâslardan, muhtelif meslek erbabından müteşekkil resmi ve gayr-i resmi mecâlîste mevki-i münakaşaya vaz' etti ve bu sayede salahiyettar birçok kimselerin reylerinden istifade eyledi; mesela arazi siciline ait fasıl hakkında, pek tecrübe-dâde bildiği bir arazi memurunun mütalaasına

müracaat ettiği gibi fennî aksâm hakkında dahi bazı mühendislerin ve umûr-ı nâfia müfettişlerinin reylerini aldı.

Mösyö Huber'in ilk projesi bu suretle tekemmül ettikten sonra, Kanun-ı Medenînin ihzârı meşgalesine fazla bir aleniyet temini ve bu suretle halkın bu meşgaleye alakasını celb etmek maksadıyla, Adliye Nezareti bu ibtidâî projeyi ilan ettiği gibi herkesin bu babdaki mütalaa ve temennilerini dermeyanda serbest olduğunu ve bu mütalaât ve temenniyâtın ayrıca teşkil edilecek büyük bir komisyon tarafından nazar-ı tetkike alınacağını halka bildirdi. Bunun üzerine ilk projeyi tetkik vazifesiyle mükellef otuz bir aza ile dokuz nefer erbâb-ı fenden müteşekkil bir komisyon teşkil olundu. Otuz bir azanın kısm-ı azamı hukukçu, hâkim, müderris veya mebus idi. Bir kısım mebusânın komisyona idhalinden maksat da mensup oldukları teşriî heyetlerinin ileride kanunu kolaylıkla tasdik etmelerini evvelden temin idi. Bundan mâadâ Umum Amele İttihadı reisi, İsviçre Köylüleri İttihadı ve İsviçre Fünûn ve Sanayi Şirketi ile İsviçre Ticaret ve Sanayi Şirketinin kâtib-i umumileri ve bir kâtib-i adl, bir tapu memuru, bir bîmârhâne müdürü ve iki mühim banka müdürü komisyona dahil idiler. Komisyonun bu suretle muhtelit olarak teşkil edilmesi, muhtelif mesâlikin temsil edilmesini ve bu suretle o mesâlikten her birine ait menâfiin layıkıyla müdafaası ile beraber muhtelif meslek menfaatlerinin telifini temin maksadına müstenit idi.

Bu büyük komisyon, 1901 senesi Teşrinievvelinden [Ekim] 1903 senesine kadar, Lucerne, Neuchâtel, Zürih, Cenevre şehirlerinde muhtelif ictimâlar akd eyledi. İki Romand [Fransız İsviçresi], ikisi Cermen [Alman İsviçresi] olmak üzere bu muhtelif dört şehri mahall-i ictimâ intihab etmekten maksat, kanunun ihzârı mesaisine fazla aleniyet bahşetmek idi. Büyük komisyonun akd eylediği muhtelif celsâta ancak mesâil-i muhtelifenin ruh ve esasları münakaşa olundu. Ba'dehu tespit edilen esasât dairesinde mütûn-ı kanuniyeyi kaleme almak üzere Hükûmât-ı Müttehide azasından Mösyö [Ernst] Brenner'in [1856-1911] taht-ı riyasetinde ve ânifü'z-zikr Mösyö Huber ile diğer altı zattan mürekkep bir komisyon teşkil olundu. Bu komisyonun tespit ettiği proje, Müttehid Hükûmât Meclisinin tasvibine iktirân ederek 28 Mayıs 1904 tarihinde Heyet-i Müttehide Meclisine tevdi edildi.

Kanun-ı Medenînin parlamentoda müzakeresinde takip olunan usule gelince, bir kanunun müzakeresi için alelade tatbik olunan usule ittibâ edilemeyip mebusların kanunun her maddesi hakkında beyan-ı mütalaa ve tadil tekli-

finde bulunmak haklarını feda etmeleri zaruri görüldü. Zira böyle muazzam bir kanunun bütün kısımları birbirine merbut ve münsecim olduğundan her hangi bir maddesinin tadili, kanunun ahenk ve vahdetini ihlal edebilirdi. Filhakika kanunun muhtelif ahkâmı muayyen bazı asıllara istinat eder ve bu asıllar da birbirine merbut ve aynı esaslı umdeye müstenittir. Bu sebeple bir kanunun heyet-i umumiyesi muntazam bir kül teşkil eder. Binaenaleyh kanunun velev fer'î olan bir hükmünü tadile kalkışmak, onun istinat ettiği umdeyi yıkmak demek olur ki bu suretle çıkacak kanunun birçok tezatlarla mâlî olacağına ve kanunun gaye-i vaz'ı akîm kalacağına şüphe yoktur.

İşte aynı mülahazaya binaendir ki Fransa'da 1804 Kanun-ı Medenîsinin heyet-i teşriiyeye hîn-i tevdiinde her türlü münakaşa men' edilerek heyet-i mezkure, Şura-yı Devletle Tribunal'nın hatiplerini istimâ ettikten sonra kanunun heyet-i umumiyesini kabul veya redde davet edilmiş idi.

İspanya'nın 1888 Kanun-ı Medenîsinin serîan temin-i tasdiki için buna mümâsil bir tarik ihtiyar olunmuştur. İspanya Adliye Nazırı, Cortes Meclisine muayyen ve mahdut, esaslı bazı umdeleri münakaşa ve tasdikle iktifa ederek bu umdelere müsteniden Kanun-ı Medenînin tedvini hususunda hükümete salahiyet itâsını teklif etmiş ve Cortes Meclisi, bu teklifi kabul ederek İspanya Kanun-ı Medenîsinin istinat edeceği yirmi yedi esaslı umdeyi mübeyyin bir kanun vaz' eylemiştir.

Alman Kanun-ı Medenîsinin süratle temin-i tasdiki için de bi'l-tilaf hususi bir tarz-ı müzakere tatbik olunmuştur. Şöyle ki muhtelif partiler, Kanun-ı Medenî hakkındaki münakaşâtın siyasi ve içtimâî bazı nukât-ı mühimmeye hasrında itilaf ettikten sonra Reichstag Meclisi, bütün fırkaların mümessillerinden müteşekkil bir komisyon vücuda getirdi. Bu komisyonun tasdik ettiği projenin Reichstag Meclisinde madde be-madde müzakeresi cihetine gidilmeyerek yalnız içtimâî ve siyasi mahiyeti haiz mühim beş on mesele hakkında münakaşa cereyan ettikten sonra kanunun heyet-i umumiyesi bazı ehemmiyetsiz ve pek az tadilat ile kabul olundu.

İsviçre Kanun-ı Medenîsinin müzakeresinde dahi buna yakın bir usul ihtiyar olundu. En mühim münakaşât, muhtelif içtimâî ve siyasi mesâlike ve memleketin muhtelif yerlerine mensup mebuslardan müteşekkil encümenlerde icra edildi ve zaten ehemmiyetsiz bazı noktalara münhasır kalan tadilatın kâffesi encümenlerde yapıldı. Bu sebeple Kanun, Heyet-i Umumiyede süratle müzakere ve kabul olunabildi. Şöyle ki; biri Fransız, diğeri Alman lisanlarıyla

mütekellim olmak üzere tayin edilen iki raportör, her fasıl hakkında o fasılın heyet-i umumiyesine ve yapılan tadilata ait esbâb-ı mûcibeyi şerh ettikten ve encümenlere dahil olmayan mebusların mülâhazâtı istimâ edildikten sonra fasılın heyet-i umumiyesi ârâya vaz' olunurdu. Esasen Heyet-i Umumiyyede vukubulan münakaşât pek mahdut ve mühim bazı mesâile münhasır kalmıştır. Görülüyor ki İsviçre'de teşri meclisleri, umumî Kanun-ı Medenînin tedvini meselesinin ehemmiyet ve azameti karşısında her türlü lisan, medeniyet, ırk ve din farklarını tamamen unutarak büyük bir hüsn-i niyet ve müteakabil müsaadekârlık ibrazı suretiyle, aralarında sulh u salâh-ı içtimâîyi temin ve millî vahdetlerini tarsîn eden muazzam bir kanunu az bir zamanda çıkarmağa muvaffak olmuşlardır.

Hükümet-i milliyemizin de Kanun-ı Medenîmizin hem vahdet ve ahengini muhafazaya hem de süratle temin-i tasdikine medâr olmak üzere teklif ettiği usul-ı müzakerenin Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmesi neticesi olarak bugün medenî ve içtimâî hayatımızda mühim bir inkılap tevlid edecek mahiyette bulunan yeni bir Kanun-ı Medenîye mâlik bulunuyoruz.